

ABSTRAKT

Technikami detailní morfometrické analýzy byl zpracován rozsáhlý soubor dentálního materiálu hrabošů ze tří vrstevných sledů zachycujících poměry v závěru posledního glaciálu a v počátečních úsecích holocenu (35 – 8 ky B.P.). Hlavní pozornost byla věnována fosilnímu záznamu lokality Býčí skála, dokumentujícímu úsek dramatických přestaveb společenstev na hranici pleistocen/holocen (12,4-8,4 ky BP) s mimořádným rozlišením. Bylo ukázáno, že souběžně se změnami struktury společenstev dochází u všech sledovaných druhů hrabošovitých k různým přestavbám fenotypových charakteristik. Přes druhově specifické odlišnosti je obecným trendem radikální změna fenotypové dynamiky v závěru mladšího dryasu a na počátku preboreálu (11.7-11 kyBP). Neméně výrazný předěl fenotypového vývoje nastává pak v závěru preboreálu a počátkem boreálu, v úseku charakterisovaném nejvyšší intenzitou změn ve složení společenstev a přestavbě environmentálních charakteristik. Druhy *Clethrionomys glareolus*, *Microtus arvalis*, *M. agrestis* a *Arvicola terrestris*, tvořící jádro společenstev preboreálního úseku, vykazují během preboreálu (11-9,3 ky BP) výrazné fluktuace abundančních i fenotypových charakteristik související pravděpodobně s opakovanými invazemi genotypově odlišných populací.

Klíčová slova: Paleontologie, evoluce, hraboši, zuby, glacial, holocen, Býčí skála, *Clethrionomys glareolus*, *Arvicola terrestris*, *Microtus arvalis*, *Microtus agrestis*, *Microtus gregalis*